

Kompetencje 4K: Klucz do Edukacji Przyszłości

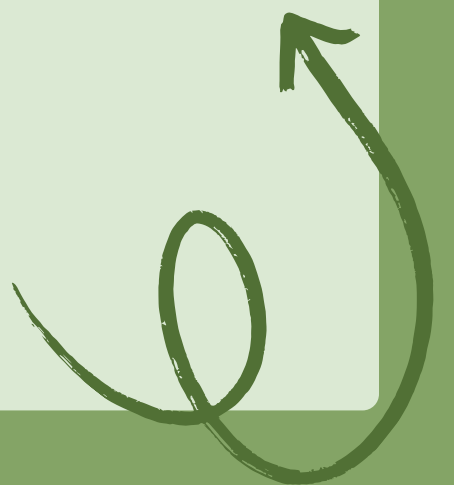
Agata Żwak, szkolna doradczyni

Materiały przygotowane do wykorzystania na zajęciach z doradztwa zawodowego w SP i LO (ale także na godzinach wychowawczych) – w oparciu o materiały ze szkolenia współfinansowanego przez Unię Europejską – Mobilność nauczycieli, kurs komunikacyjny „4 C’S Communication, Collaboration, Creativity and Critical Thinking” (lipiec 2025, Setubal)

Zmieniający się świat wymaga
rozwoju nowego zestawu
kompetencji tzw. 4K- krytyczne
myślenie, kreatywność,
komunikacja, kooperacja

Kompetencja to połącznie wiedzy, umiejętności i postaw, które pozwalają skutecznie działać w określonych sytuacjach. Wyróżniają one daną osobę łatwością sprawnej, skutecznej, odpowiadającej oczekiwaniom jakościowym realizacji danych zadań (wg. Wikipedia)

„Klasyczny” podział kompetencji to

#twarde:

- są mierzalne, można się ich nauczyć np. w szkole, na studiach, kursach
- konkretne, specjalistyczne, wiedza merytoryczna np. obsługa jakiegoś programu komputerowego, prawo jazdy, certyfikat językowy
- zazwyczaj są wiązane z konkretnym zawodem
- pozwalają dobrze wykonywać powierzone zadania w pracy

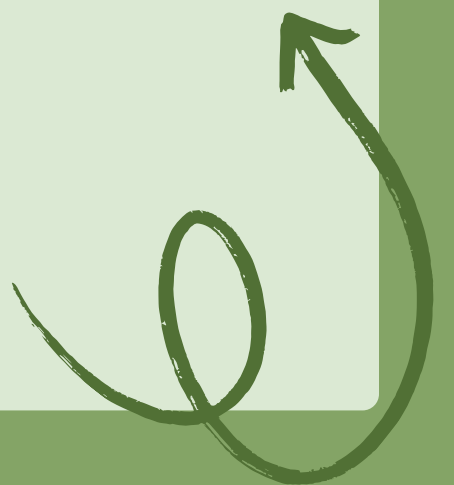

miękkie:

- osobiste, interpersonalne np. motywowanie innych do pracy
- trudne do zweryfikowania, podlegają subiektywnej ocenie
- uniwersalne, przydają się na różnych stanowiskach i zawodach
- pomagają współpracować w zespole, z klientami, przełożonym
- proces ich rozwijania jest bardziej złożony i niekiedy trudny
- przykłady- umiejętność pracy pod presją czasu, odporność na stres, motywowanie innych i siebie, logiczne myślenie, kreatywność, zdolności perswazyjne, myślenie krytyczne, inteligencja emocjonalna

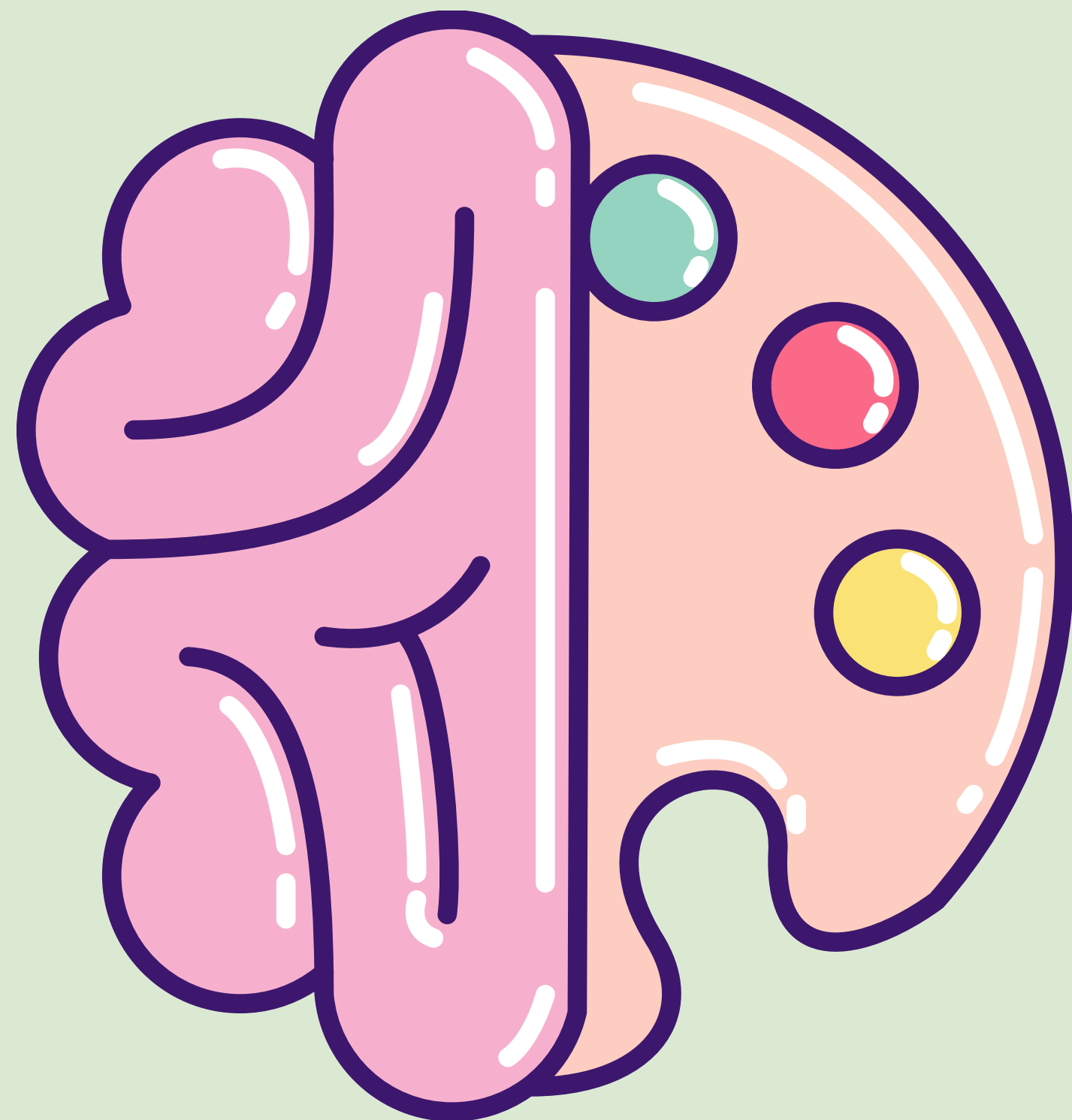
Jeremy Lamri w swojej książce „Kompetencje XXI wieku. Kreatywność. Komunikacja. Krytyczne myślenie. Kooperacja” opisuje koncepcję Kompetencji 4K. Obserwując zmiany na rynku pracy- wzrost konkurencji, globalizacja, automatyzacja, coraz większy wpływ AI- określił, że kluczowe będzie „uczenie uczenia się”, które pozwoli na utrzymanie wysokiego poziomu kompetencji i szybkie dostosowanie się do wymagań otoczenia i zachodzących zmian.

Krytyczne myślenie

- umożliwia rozwiązywanie problemów dzięki dostępności do wiedzy, faktów
- „natłok informacji” (ilość i łatwość dostępu) wymaga ich refleksji
- z krytycznym myśleniem powiązane są między innymi następujące zdolności:
 - # obserwacja- gromadzenie i analiza danych pozwalająca na dostrzeganie różnic i podobieństw między faktami
 - # identyfikacja- wyciąganie wniosków i odkrywanie związków przyczynowo- skutkowych dzięki obserwacji i wcześniej zdobytej wiedzy
 - # trafność- ocena prawdziwości i użyteczności danych oraz ich konsekwencji

Kreatywność

- tworzenie nowych rozwiązań, adaptacja do sytuacji nieznanych i wychodzenie poza utarte schematy
- zdolności składające się na kreatywność:
 - # oryginalność i pomysłowość prowadząca do koncentracji na poszukiwaniu nowych rozwiązań
 - #rozbieżne i innowacyjne myślenie to tworzenie niespotykanych wcześniej powiązań, oderwanie od schematów
 - #postrzeganie porażki jako szansy na poprawę

Komunikacja

- przekazywanie wiadomości i odbieranie wiadomości
 - feedback czyli informacja zwrotna potwierdzająca odbiór i zrozumienie informacji
 - umiejętności, które są niezbędne w skutecznej komunikacji
- #otwartość i empatia
- #pozytywne nastawienie
- #zdolności adaptacyjne do nowych warunków
- #jasne i proste przekazywanie komunikatów
- #umiejętność przyznania się do błędów
- #pełna obecność w interakcji i aktywne słuchanie
- ważne aby pamiętać o rodzajach komunikacji (werbalna i niewerbalna)
 - ćwicz , trenuj i udoskonalaj swoje umiejętności komunikacyjne

Kooperacja - współpraca

- umiejętność efektywnej współpracy w zespole
- wymaga umiejętności komunikacyjnych, rozwiązywania konfliktów, podejmowania decyzji i negocjacji
- najważniejsze postawy w kooperacji:
 - #świadomość wspólnych celów, wymiana poglądów
 - #wewnętrzna motywacja i chęć do współpracy
 - #takie same postawy i wartości członków zespołu

Wymienione i omówione powyżej 4K nie są potrzebne jedynie na rynku pracy. Są zbiorem umiejętności pomagających w pełni wykorzystać swój potencjał w życiu osobistym, rodzinnym, towarzyskim i w wielu innych obszarach.

Wykorzystane materiały i źródła

Korzystałam z następujących materiałów:

materiały ze szkolenia współfinansowanego przez Unię Europejską – Mobilność nauczycieli, kurs komunikacyjny „4 C’S Communication, Collaboration, Creativity and CriticalThinking” (lipiec 2025 Setubal)

<https://www.aktywnynauczyciel.pl/>

<https://szynkowski.eu/>

www.katarzynapluska.pl

Jeremi Lamri- „Kompetencje XXI wieku. Kreatywność, komunikacja, krytyczne myślenie, kooperacja”

<https://www.nowaera.pl/4k-czyli-cztery-najwazniejsze-kompetencje-xxi-wieku>

Agata Żwak- szkolna doradczyni zawodowa w SP 36 i VI LO w ZSO im. Armii Krajowej

